

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. birželio 30 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė), Artūro Driuko ir Gedimino Sagačio (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Dekbera“ kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. spalio 8 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Dekbera“ ieškinį atsakovams Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos ir Bendrajam pagalbos centrui dėl pirkimo sąlygų panaikinimo, ieškovės pasiūlymo pripažinimo atitinkančiu pirkimo sąlygų reikalavimus bei viešojo pirkimo sutarties pripažinimo negaliojančia, tretieji asmenys uždaroji akcinė bendrovė „InnoForce“ ir uždaroji akcinė bendrovė „Innoseven technologies“, išvadą teikianti institucija Viešųjų pirkimų tarnyba.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų nustatymą, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė UAB „Dekbera“ kreipėsi į teismą su ieškiniu, kurį vėliau patikslino, prašydama: 1) *ex officio* (savo iniciatyva) pripažinti neteisėtai ir panaikinti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – ir PAGD), perkančioji organizacija) paskelbto viešojo pirkimo „BPCIS programinės įrangos priežiūros paslaugų pirkimas“, Nr. 463597 (toliau – ir Pirkimas) sąlygų 14.1 ir 14.2 punktuose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus arba pripažinti ieškovės UAB „Dekbera“ pasiūlymo atitikti Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktuose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus; 2) pripažinti Pirkimo pagrindu pasirašytą viešojo pirkimo sutartį sudaryta neteisėtai ir negaliojančia *ab initio* (nuo sudarymo); 3) priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
3. Ieškovė nurodė, kad ginčo Pirkimu siekiama įsigyti Bendrojo pagalbos centro (toliau – ir BPC) informacinės sistemos programinės įrangos priežiūros paslaugas. Pirkimo sąlygų 14.1 punkte nustatyta, kad tiekėjas turi būti įgaliotas „Siveillance ELSWeb“ arba lygiavertės programinės įrangos gamintojo atstovas (jei atstovas nėra gamintojas), įgaliotas aptarnauti ir prižiūrėti siūlomą programinę įrangą. Pagal Pirkimo sąlygų 14.2 punktą tiekėjas privalo užtikrinti specialistų skyrimą, kurių kvalifikacija patvirtinta profesine patirtimi bei galiojančiu „Siveillance ELSWeb“ programinės įrangos specialisto sertifikatu arba lygiavertiu dokumentu ir kurie turi teisę prižiūrėti ir aptarnauti „Siveillance ELSWeb“ arba lygiavertę programinę įrangą. Ieškovės nuomone, nurodyti kvalifikacijos reikalavimai yra neteisėti ir turi būti panaikinti kaip neatitinkantys Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme (toliau – VPI) įtvirtintų skaidrumo ir lygiateisiškumo principų bei dirbtinai ribojantys konkurenciją. Ieškovės teigimu, Pirkimo sąlygų 14.1 punkto reikalavimas verčia Pirkime norinčius dalyvauti tiekėjus pateikti gamintojo suteiktą įgaliojimą būti programinės įrangos atstovu, nors toks reikalavimas apskritai negali būti keliamas kaip kvalifikacijos reikalavimas. Tokį oficialų vertinimą dar 2018 m. yra pateikusi Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – VPT). Be to, reikalavime tiek tiekėjui, tiek specialistui yra nustatyta galimybė teikti dokumentus dėl patirties dirbant su lygiaverte programine įranga, tačiau atsakovas PAGD, vertindamas ieškovės pasiūlymo dokumentus, aiškiai nurodė, kad jokia lygiavertė patirtis nėra ir nebūtų laikoma priimtina. Tokiu būdu perkančioji organizacija sukuria situaciją, kai tik fiktyviai įgyvendina VPI 53 straipsnio 6 dalies imperatyvą priimti tiekėjų lygiavertes patirtis, nors faktiškai jokie dokumentai nėra lygiavertiniai ir nebūtų pripažįstami. Sprendimas nepripažinti jokios lygiavertes patirties tinkama liudija atsakovo siekį ir toliau nekeisti dabartinės BPC programinės įrangos priežiūros paslaugų teikėjos UAB „InnoForce“, iš kurios priežiūros paslaugos perkamos jau 4 kartus pratęsus dar 2016 m. pasirašytos paslaugų sutarties galiojimą. Ieškovė pabrėžė, kad kvalifikacijos reikalavimuose nurodoma programinė įranga „Siveillance ELSWeb“ yra išimama iš apyvartos, greitai metu jos gamintoja „Siemens“ nebeteiks jokių įrangos atnaujinimų, dėl to informacinių technologijų įmonės nėra suinteresuotos pirkti ir naudoti šią programinę įrangą, o atsakovo ilgametė tiekėja UAB „InnoForce“ reikiamus kvalifikacinius dokumentus, įgytus dirbant su sena programine įranga, turi. Pasak ieškovės, jos kvalifikacijos pagrindime nurodoma „Regola Unique“ (vėliau pervadinta į „SaveOnLine“) programinė įranga yra lygiavertė ir netgi pranašesnė už „Siveillance ELSWeb“, be to, ieškovės pasiūlyme nurodyta kaina daug mažesnė, todėl jis negalėjo būti atmestas. Be to, kyla abejonių dėl Pirkimo procedūrų teisėtumo, nes Pirkimą vykdė PAGD, o sutartį su laimėtoju pasirašė BPC.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Vilniaus apygardos teismas 2020 m. rugpjūčio 7 d. sprendimu ieškovės ieškinį atmetė.
5. Teismas konstatavo, kad ieškovei galutinai tapo aišku, jog Pirkimo sąlygos yra galimai neteisėtos ir pažeidžia jos interesus, tik 2020 m. gegužės 15 d., kai PAGD atmetė ieškovės pretenziją. Ieškinyje teismui buvo pateiktas 2020 m. gegužės 25 d., taigi ieškovė nepraleido VPI nustatyto 10 dienų termino ieškiniu pateikti. Be to, net jei būtų vertinama, kad ieškovė praleido VPI terminą ieškiniu pateikti, Pirkimo objekto specifiškumas bei įgyvendinimo ieškovės veiksmai siekiant įrodyti pasiūlymo atitikti Pirkimo sąlygų reikalavimus sudarytų pagrindą tokį terminą atnaujinti.
6. Teismas pažymėjo, kad Pirkimu buvo siekiama įsigyti BPC informacinės sistemos programinės įrangos priežiūros paslaugą. Ginčo dėl to, kad Pirkimo objektas yra specifinis ir pasižymi ypatinga svarba visuomenei, tarp šalių nekilo. Net laikinas sistemos neveikimas ar netinkamas veikimas gali sukelti riziką asmenų sveikatai, gyvybei ar turtui, kadangi BPC prarastų galimybę operatyviai nustatyti skambinančiojo buvimo vietą, naudotis skaitmeniniais žemėlapiais ir Lietuvos Respublikos adresų baze, registruoti įvykio informaciją ir įvykio vietą bei automatiškai perduoti užregistruotą informaciją į policijos, PAGD bei greitosios medicinos pagalbos stočių sistemas. Įvertinęs ginčijamų Pirkimo sąlygų turinį, teismas nusprendė, kad jose nustatyti tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai nelaikytini neadekvačiais pirkimo pobūdžiui ar neproporcingais,

atimančiais galimybę pirkimo procedūrose dalyvauti sutartį gebantiems įvykdyti kandidatams ar ribojantys konkurenciją ir nesusiję su Pirkimo objektu. Priešingai, reikalavimai yra aiškūs ir nedviprasmiški bei nustatyti atsižvelgiant į Pirkimo objekto specifiką.

7. Teismas nurodė, kad vien ieškovės subjektyvus ir abstraktus situacijos interpretavimas, jog reikalavimas pateikti gamintojo suteiktą įgaliojimą būti programinės įrangos atstovu apskritai negali būti keliamas kaip kvalifikacijos reikalavimas, neįvertinus Pirkimo specifikos, nesudaro pagrindo tokį reikalavimą pripažinti neteisėtu, o 2018 m. rugsėjo 4 d. VPT pateikta bendro pobūdžio konsultacija nesuteikia pagrindo daryti priešingą išvadą. Teismas atkreipė dėmesį, kad VPT buvo atlikusi Pirkimo dokumentų prevencinę peržiūrą, jos metu pastabų dėl ginčijamų kvalifikacijos reikalavimų nepateikė. Be to, VPT buvo pateikusi klausimus informacinių technologijų ekspertui, o šis savo išvadoje nenustatė ginčijamų kvalifikacijos reikalavimų neteisėtumo ir konstatavo, kad perkančioji organizacija teisėtai atmetė UAB „Dekbera“ pasiūlymą, nes techniškai sprendimai yra visiškai skirtingi, o UAB „Dekbera“, neturėdama darbo su programine įranga „Siveillance ELS Web“ patirties, neturės galimybių teikti paslaugas ir garantuoti operatyvų iškilusių problemų šalinimą.
8. Teismas nurodė, kad byloje nėra duomenų, jog ieškovė objektyviai neturėjo galimybės įrodyti savo pasiūlymo atitiktį ginčijamiems reikalavimams – tapti programinės įrangos gamintojos įgaliota atstove ir turėti sertifikuotus specialistus, kad galėtų užtikrinti tinkamą programinės įrangos „Siveillance ELS Web“ priežiūros paslaugų teikimą.
9. Teismas nusprendė, kad ieškovės pateiktos ekspertų išvados nesudaro pagrindo konstatuoti, jog perkančioji organizacija „Siveillance ELS Web“ ir „SaveOnLine“ programine s įranga nepagrįstai vertino kaip nelygiavertes. Teismas pažymėjo, kad BPC priklausanti informacinė sistema yra sukurta „Siveillance ELS Web“ programinės įrangos pagrindu, todėl jos priežiūrą gali atlikti tik sertifikuoti specialistai. Minėtos sistemos autoriaus teisės priklauso vienam tiekėjui, tai yra „uždaro kodo“ sistema ir perkančioji organizacija programinės įrangos kodu nedisponuoja. Ieškovės ekspertų D. G. ir W. R. (W. R.) išvadosse pateikti samprotavimai dėl programinių įrangų „Siveillance ELS Web“ ir „SaveOnLine“ lygiavertiškumo neįrodo, kaip būtų užtikrintos programinės įrangos „Siveillance ELS Web“ priežiūros paslaugos, kai jas gali atlikti tik sertifikuoti specialistai. Teismas atkreipė dėmesį, kad perkančioji organizacija kreipėsi į turimos programinės įrangos „Siveillance ELS Web“ gamintoją „Siemens“ ir ši patvirtino, kad neturi informacijos apie „Regola s.r.l.“ sertifikatus ir nepripažįsta kitų bendrovių sertifikatų lygiaverčiais sertifikatais, kuriuos ji išdavė kaip „Siveillance ELS Web“ programinės įrangos gamintoja.
10. Teismas taip pat pažymėjo, kad Pirkimu siekiama įsigyti ne naują programinę įrangą, bet jau turimos programinės įrangos „Siveillance ELS Web“ palaikymo (priežiūros) paslaugas, todėl eksperto W. R. išvadoje nurodyti teiginiai, kad ieškovės naudojama programinė įranga daug pranašesnė už „Siveillance ELS Web“, teisiniu požiūriu nėra reikšmingi.
11. Teismo vertinimu, ta aplinkybė, kad UAB „InnoForce“ ir UAB „Innoseven technologies“ dažnai laimi BPC skelbiamus viešuosius pirkimus, savaime neįrodo Pirkimo neteisėtumo, neskaidrumo, o ieškovės argumentas, kad jos pasiūlyme nurodyta daug mažesnė kaina negu dabartinio tiekėjo, nagrinėjamoje byloje neturi reikšmės, kadangi ieškovė neįrodė savo pasiūlymo atitikties Pirkimo sąlygose nurodytiems kvalifikacijos reikalavimams.
12. Teismas kaip nepagrįstus atmetė ir ieškovės argumentus dėl pažeidimų pasirašant sprendimą dėl Pirkimo laimėtojo nustatymo ir Pirkimo sutartį. Teismas nurodė, kad argumentai dėl tokių pažeidimų nebuvo nurodyti pretenzijoje, be to, BPC buvo įgaliojęs visas pirkimo procedūras atlikti PAGD.
13. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės UAB „Dekbera“ apeliacinį skundą, 2020 m. spalio 8 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.
14. Teisėjų kolegija nurodė, kad programinės įrangos „Siveillance ELS Web v4.15“ licencinės sąlygos patvirtina faktą, jog BPC programinės įrangos programiniu kodu nedisponuoja, nes tai riboja minėtos licencinės sąlygos. Ieškovei, kaip informacinių technologijų rinkos profesionalai, turėtų būti žinoma ir suprantama, kad programinės įrangos „Siveillance ELS Web v4.15“ kodas priklauso gamintojai „Siemens Operating Company „Smart Infrastructure“ (buvusi „Siemens Building Technologies“), kuri tokį kodą ir prieigą prie jo gali suteikti tik įgaliotam atstovui ir sertifikuotam specialistui. Ieškovė neturi nei gamintojos įgaliojimų, nei jos suteikiamos prieigos prie programinio kodo ir, jeigu su ja būtų pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, ji privalėtų šalinti ir tuos programinės įrangos „Siveillance ELS Web v4.15“ veikimo sutrikimus, kuriems pašalinti reikalingas programinio kodo keitimas. Atsižvelgdamas į tai, teismas padarė išvadą, kad ieškovė negali teikti minėtos programinės įrangos priežiūros paslaugų ir neturi tam teisės.
15. Teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadomis, kad ieškovės teiginiai dėl jos pasiūlyme nurodytos daug mažesnės kainos šiuo atveju neturi reikšmės, nes ieškovė neįrodė savo pasiūlymo atitikties Pirkimo sąlygų 14 punkte nurodytiems kvalifikacijos reikalavimams. Be to, ieškovė nėra įgaliota programinės įrangos gamintojos atstovė, t. y. neturi sudariusi paslaugų sutarties su gamintoja „Siemens Operating Company „Smart Infrastructure“ ir neturi sertifikuotų specialistų (perėjusių specialius programinės įrangos gamintojo apmokymus) bei šių sąnaudų įneštraukia į savo pasiūlymą.
16. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, aplinkybės, kad BPC skelbtus viešuosius pirkimus jau daugiau kaip 10 metų pasikeisdamos laimi tos pačios įmonės „InnoForce“ ir „Innoseven technologies“, savaime neįrodo Pirkimo neteisėtumo, neskaidrumo, o objektyvių duomenų, kurių pagrindu teismas galėtų daryti priešingą išvadą, ieškovė nepateikė.
17. Teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad ginčijamos Pirkimo sąlygos yra teisėtos. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad perkančioji organizacija Pirkimo sąlygų 14 punkte nustatytais reikalavimais siekė įsitikinti, kad tiekėjas bus pajėgus įvykdyti specifinę ir pasižymintį ypatingą svarbą visuomenei sutartį. Dėl Pirkimo objekto specifiškumo ypač svarbu užtikrinti, kad tiekėjas gebėtų tinkamai teikti perkančiosios organizacijos turimos programinės įrangos priežiūros paslaugas.
18. Teisėjų kolegija sutiko ir su pirmosios instancijos teismo išvada, kad ieškovės turima kvalifikacija nėra lygiavertė ir ieškovė negalės užtikrinti tinkamo programinės įrangos „Siveillance ELS Web“ priežiūros paslaugų teikimo. Teisėjų kolegija nurodė, kad perkančioji organizacija šiuo atveju neperka naujos programinės įrangos, o siekia įsigyti priežiūros paslaugas jau turimai įrangai „Siveillance ELS Web“. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad VPT pasitelktas ekspertas, įvertinęs Pirkimo objekto specifiką ir tam tikras faktines aplinkybes, nurodė, kad perkančioji organizacija teisėtai atmetė UAB „Dekbera“ pasiūlymą, nes techniškai sprendimai yra visiškai skirtingi ir UAB „Dekbera“, neturėdama darbo su programine įranga „Siveillance ELS Web“ patirties, neturės galimybių teikti paslaugas ir garantuoti operatyvų iškilusių problemų šalinimą. VPT pasitelktas ekspertas taip pat pažymėjo, kad perkančioji organizacija turi įsigijusi programinę įrangą „Siveillance ELS Web“ ir siekia įsigyti jos palaikymo paslaugas, kurioms reikia žinoti būtent šio produkto konfigūravimą, programinės įrangos elgsenos niuansus. Tai, kad „SaveOnLine Suite“ sprendimo paskirtis tokia pati, kaip ir „Siveillance ELS Web“, nėra pagrindimas, kad tiekėjas turi reikiamas kompetencijas, nes „SaveOnLine Suite“ architektūriškai bus realizuotas visiškai kitaip nei „Siveillance ELS Web“ ir, atsižvelgus kokiam nors incidentui (nustojus veikti programinei įrangai), „SaveOnLine Suite“ specialistas neturės nuovokos, nuo ko pradėti ieškoti problemos šalinimo. VPT ekspertas, be kita ko, pažymėjo, kad perkančiosios organizacijos pateikti reikalavimai yra teisingi ir pagrįsti, o konkurenciją galima užtikrinti surandant turinčius kompetenciją partnerius užsienyje.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

19. Kasaciniu skundu ieškovė UAB „Dekbera“ prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. spalio 8 d. nutartį ir Vilniaus apygardos

teismo 2020 m. rugpjūčio 7 d. sprendimą bei klausimą išspręsti iš esmės – UAB „Dekbera“ ieškinį tenkinti visiškai bei *ex officio* išspręsti UAB „InnoForce“ ir BPC sudarytos viešojo pirkimo sutarties negaliojimo klausimą ir šią sutartį pripažinti negaliojančia arba taikyti alternatyvią sankciją – sutrumpinti viešojo pirkimo sutarties trukmę. Be to, ieškovė prašo priteisti iš atsakovų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

- 19.1. Teismai netinkamai taikė bei aiškino VPI 53 straipsnio 6 dalies ir 17 straipsnio nuostatas. Tiekėjų galimybė pateikti lygiavertčius pasiūlymus perkančiajai organizacijai didina konkurenciją, lygiateisiškumą, padeda racionaliau panaudoti biudžeto lėšas, t. y. užtikrina VPI 17 straipsnyje nustatytų viešųjų pirkimų principų bei viešųjų pirkimų tikslo įgyvendinimą. Tiekėjų pasiūlymų lygiavertiškumas įrodinėtinas ir nustatytinas pagal pirkimo sąlygose įtvirtintus techninius, funkcinius reikalavimus ar standartus, o šie kriterijai sietini ne su sertifikavimo įstaiga, o su konkrečiais, tarpusavyje palyginamais parametrais, standartizuotais reikalavimais. Be to, jei pirkimo sąlygose įtvirtinta, kad pirkimo procedūrose dalyvaujantys tiekėjai turi teisę savo kvalifikaciją grįsti lygiaverte patirtimi, tai tokia pirkimo dokumentų sąlyga turėtų būti taikoma visą pirkimo procedūrų laikotarpį. Viešųjų pirkimų dalyviams turi būti sudaryta galimybė visomis jiems prieinamomis priemonėmis įrodyti lygiavertiškumą, o perkančiosios organizacijos išvada, kad dalyvio pasiūlymas nėra lygiavertis, privalo būti pagrįsta griežtai laikantis jos pačios pirkimo dokumentuose nustatytų kriterijų, konkurso sąlygas aiškinant nedviprasmiškai, neteikiant pirmenybės vienam tiekėjui prieš kitą.
- 19.2. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai padarė nepagrįstą išvadą, kad Pirkimo sąlygose nustatyti kvalifikacijos reikalavimai tiekėjui bei siūlomam specialistui ir sprendime atmesti ieškovės pasiūlymą PAGD nurodytas šių sąlygų vertinimas yra teisėti, nors tiek PAGD, tiek patys teismai pripažino, kad jokių lygiavertiškumą įrodančių dokumentų Pirkime dalyvaujantys tiekėjai neturėjo galimybės pateikti, t. y. Pirkimo sąlygų nuostata apie lygiavertės tiekėjų patirties priėmimą yra tik deklaratyvi. PAGD siekė tik fiktyviai ir formaliai įgyvendinti VPI 53 straipsnio 6 dalyje nustatytą imperatyvią pareigą priimti tiekėjų lygiavertčius dokumentus, nors žinojo, kad jokių lygiavertčių dokumentų nevertins kaip tinkamų (lygiavertčių). Tai suteikia pagrindą daryti išvadą, kad Pirkimo procedūros organizuotos iš esmės neteisėtai ir neskaidriai, pažeidžiant viešųjų pirkimų principus. Traktuojant Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktus taip, kaip tai daro atsakovas PAGD atsakyme į ieškovės pretenziją, yra paneigiama net teorinė lygiavertės tiekėjų patirties galimybė, t. y. Pirkimo sąlygų aiškinimo rezultatas yra visiškai priešingas Pirkimo dokumentuose įtvirtintoms formuluotėms.
- 19.3. Kasacinis teismas yra ne kartą pažymėjęs turiningojo vertinimo viršenybę prieš formalumus. Reikalavimas pateikti atitinkamą kvalifikaciją pagrindžiantį dokumentą yra ne kvalifikacijos, o jo pagrindimo reikalavimas, tačiau tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai suabsoliutino būtent PAGD nurodytų įgaliojimų ir sertifikatų rūšies įrodomąją reikšmę. Lygiavertiškumas negali reikšti identiško ir lygiavertiškumo apimtis nėra beribė. Todėl ieškovės naudojamos programinės įrangos lygiavertiškumo pagrindimo perkančiosios organizacijos nurodytai programinei įrangai atsakovas gali reikalauti tik tiek, kiek tai yra aktualu įsitikinti tinkamu programinės įrangos priežiūros paslaugų sutarties vykdymu. Ieškovė yra pateikusi kvalifikuotų ekspertų išvadas, kad jos kvalifikaciją įgyti padėjusi „SaveOnLine“ programinė įranga yra lygiavertė, atitinka Pirkimo techninėje specifikacijoje nurodytos programinės įrangos reikalavimus, todėl suteikia pakankamą pagrindą patvirtinti ieškovės ir jos specialistų atitiktį Pirkimo sąlygose įtvirtintiems kvalifikacijos reikalavimams. Bylą nagrinėję teismai nepagrįstai neatsižvelgė į ieškovės nurodytos programinės įrangos lygiavertiškumą bei (tam tikrais funkciniais aspektais) pranašumus, palyginti su „Siveillance ELS Web“ programine įranga.
- 19.4. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai, pasisakydami, kad egzistuoja neabejotinas visuomenės interesas, kuris Pirkimo sąlygas paverčia teisėtomis, priėmė procesinį sprendimą, parentai prielaidomis. Kiekvienas viešasis pirkimas yra nulemtas viešojo intereso, taigi vien prisidengiant viešojo intereso būty galima pagrįsti visų perkančiųjų organizacijų sprendimų teisėtumą. Tačiau kasacinio teismo praktikoje pasisakoma, kad socialiai jautrių ar visuomenei labai reikalingų viešųjų pirkimų objektų įsigijimo teisėtumas dėl savo svarbos pats savaime neturi būti vertinamas kitaip nei dėl kitų įsigijimų, o tiekėjų sąžiningas varžymasis dėl to neturi būti vertinamas mažiau palankiai.
- 19.5. Bylą nagrinėję teismai neištyrė esminių aplinkybių ir į bylą pateiktų įrodymų bei tinkamai nemotyavo priimtų procesinių sprendimų. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir **CPK**) 212 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išsiaiškinti nagrinėjant bylą kylančius klausimus, reikalaujančius specialių mokslo, medicinos, meno, technikos ar amato žinių, teismas gali skirti ekspertizę ir, atsižvelgdamas į dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę, paskirti ekspertą arba pavesti atlikti ekspertizę kompetentingai ekspertizės įstaigai. Proceso šalių ar kitų bylos dalyvių (pavyzdžiui, VPT) privačiai pasitelkti specialistai dažniausiai neatitinkantis ekspertams keliamų standartų, todėl tokių ekspertų išvados turėtų būti vertinamos kaip reikšmingos, tik jei jų nepaneigia kiti įrodymai. Tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi su VPT išvada pateikta specialisto A. G. ekspertine išvada bei šiai išvadai suteikė didesnę įrodomąją galią nei kitiems byloje pateiktiems įrodymams, nors VPT pasitelktas specialistas nėra į teismo ekspertų sąrašą įrašytas ekspertas. Nėra aiškus šio specialisto išsilavinimas, jo kvalifikacija teikti atsakymus į byloje aktualius klausimus, jam negalioja teismo ekspertams taikomi standartai. Be to, VPT specialistas teikė teises išvadas, nors faktų teisinis įvertinimas yra teismo prerogatyva.
20. Atsakovas BPC atsilepimų ir kasacinį skundą prašo atmesti ieškovės kasacinį skundą ir priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsilepime nurodomi šie argumentai:
  - 20.1. Ieškovės reikalavimai *ex officio* pripažinti Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktus neteisėtais yra ydingi ir negali būti tenkinami jokios instancijos teisme, nes ieškovė nepasinaudojo iškankstinio ginčo sprendimo ne teisme tvarka, t. y. nepareikšė pretenzijos dėl minėtų sąlygų pripažinimo neteisėtoms. Ieškovė beveik 6 mėnesiais praleido Pirkimo sąlygų apskundimo terminą, todėl nepagrįstai, piktnaudžiaudama savo teisėmis, prašo teismo *ex officio* ginti jos teises.
  - 20.2. Ne perkančioji organizacija pažeidė VPI 53 straipsnio 6 dalies nuostatas, bet ieškovė nevykdė tiekėjo pareigos pateikti perkančiajai organizacijai tiekėjo kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus. Ieškovė klaidina kasacinį teismą, kad PAGD ir bylą nagrinėję teismai pripažino, jog ji neturėjo galimybės pateikti lygiavertčių kvalifikacijos atitiktį patvirtinančių dokumentų. Priešingai, teismai pagrįstai konstatavo, kad nėra aplinkybių, dėl kurių ieškovė nebūtų galėjusi pateikti tiekėjo kvalifikaciją patvirtinančių įrodymų, ir pagrįstai nusprendė, kad ieškovė tokių įrodymų nepateikė.
  - 20.3. Pirkimo sąlygų kvalifikacijos reikalavimai buvo parengti atsižvelgiant į Pirkimo objektą, jo specifiką ir svarbą. Pirkimo objektas buvo turimos programinės įrangos „Siveillance ELS Web“ priežiūros paslaugos, o ne perkama nauja programinė įranga. BPC naudojama informacinė sistema yra specifinė ir ypatingos svarbos, susijusi su viešojo intereso apsauga, ir pagal jokus kriterijus negali būti priskiriama standartinėms informacinėms sistemoms, kurių neveikimas ar netinkamas veikimas trumpesnį ar ilgesnį laiką nesukeltų pavojaus asmenų sveikatai, gyvybei ar turtui. Tokio pobūdžio sistemos paprastai sudarytos iš kelių nepriklausomų, tačiau tarpusavyje integruotų komponentų, kurie nėra plačiai naudojami rinkoje ir dėl šios priežasties perkančioji organizacija privalėjo būti ypač atidi rengdama Pirkimo sąlygas bei nustatydama kvalifikacijos ir kitus reikalavimus tam, kad būtų įgyvendinta jos pareiga išsiaiškinti, ar tiekėjas yra pajėgus ir patikimas įvykdyti Pirkimo sutartį.
  - 20.4. BPC informacinės sistemos programinės įrangos priežiūros paslaugas sudaro pranešimų apie BPC informacinės sistemos programinės įrangos veikimo sutrikimus priėmimas ir juos 24x7x365 režimu. Nuo sklandaus „Siveillance ELS Web v4.15“ programinės įrangos veikimo tiesiogiai priklauso BPC patiktų funkcijų suteikti pagalbą įgyvendinimas ir jo kokybė. Sutrikus „Siveillance ELS Web v4.15“ programinės įrangos veikimui, BPC prarastų galimybę vykdyti daugelį svarbių savo funkcijų. Praktikoje dažnai pasitaiko įvairaus pobūdžio „Siveillance ELS Web v4.15“ veikimo sutrikimų. Gali susidaryti situacija, kai programinės įrangos gedimu šalinti yra būtinas programinės įrangos „Siveillance ELS Web v4.15“ programinio kodo keitimas. Vien 2019–2020 m. BPC užregistravo 19 „Siveillance ELS Web v4.15“ veikimo sutrikimų, kuriems pašalinti buvo reikalingas programinio kodo keitimas. Nei

PAGD, nei BPC šios programinės įrangos programiniu kodu nedisponuoja, nes tai riboja „Siveillance ELSWeb v4.15“ licencinės sąlygos. Taigi siekdama išrinkti tokį tiekėją, kuris būtų pajėgus tinkamai ir laiku vykdyti sutartį, perkančioji organizacija Pirkimo sąlygose įtvirtino, kad programinės įrangos priežiūrą vykdytų atitinkamą kvalifikaciją turintis tiekėjas. Tiekėjas turi būti įgaliotas „Siveillance ELS Web“ arba lygiavertės programinės įrangos gamintojo atstovas (jei atstovas nėra gamintojas), įgaliotas aptarnauti ir prižiūrėti siūlomą programinę įrangą. Atitinkamai Pirkimo sąlygose buvo nustatyta, kad tiekėjas privalo užtikrinti specialisto skyrimą, kurio kvalifikacija patvirtinta profesine patirtimi bei „Siveillance ELSWeb“ programinės įrangos specialisto sertifikatu arba lygiavertiu dokumentu ir kuris turėtų teisę prižiūrėti ir aptarnauti „Siveillance ELS Web“ arba lygiavertę programinę įrangą.

- 20.5. Ieškovė neįrodė savo atitikties kvalifikacijos reikalavimams. Ieškovės pateiktoje lentelėje, kurioje aprašyti „Siveillance ELSWeb“ ir ieškovės naudojamos „SaveOnLine“ programinių įrangų funkcionalumai, lygiavertiškumas iš esmės grindžiamas lentelės grafoje įrašant „atitinka“, tačiau nenurodant tokio konstatavimo pagrindimo. D. G. išvada negali būti vertinama kaip objektyvus ir pakankamas įrodymas, pagrindžiantis „SaveOnLine“ programinės įrangos lygiavertiškumą, nes D. G. pateikta argumentacija yra bendro pobūdžio ir pagrindžia tik tai, kad lyginami sprendimai gali būti naudojami tai pačiai paskirčiai, tačiau ne vienas įrodymas nepagrindžia lygiavertiškumo aptarnavimo (priežiūros) paslaugos teikimo aspektu.
- 20.6. Ieškovės pateiktas susirašinėjimas su W. R. taip pat neįrodo programų lygiavertiškumo, nes W. R. tiesiog vardija „Regola Unique CAD“ programinės įrangos privalumus, kurie niekaip nėra susiję su lygiavertiškumo programinei įrangai, kurios aptarnavimo ir palaikymo paslaugą perka perkančioji organizacija, įrodinėjimu. W. R. pateikta gamintojų „Siemens“ ir „Regola“ programinės įrangos palyginamoji lentelė rodo ne sprendimų lygiavertiškumą, o akcentuoja šių produktų techninių sprendimų ir sudėtinių komponentų skirtumus, lentelėje aiškiai įvardijama, kad technologijos yra labai skirtingos ir jų naudojimas yra skirtingas.
- 20.7. Ieškovės argumentus, kad jos pasiūlymas atitiko Pirkimo sąlygose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus, visiškai paneigė byloje pateikta VPT išvada, grindžiama VPT pasitelkto informacinių technologijų eksperto išvadomis. Ieškovė nepateikė jokių įrodymų, kad neturi galimybės pateikti reikalaujamus dokumentus, tokie dokumentai jai yra neprieinami ar kad, lyginant su kitais tiekėjais, ji neturi vienodų sąlygų ar galimybių sudaryti sutartis su gamintojais dėl programinės įrangos priežiūros, gauti tam reikiamus įgaliojimus ir licencijas ir dėl šių priežasčių negali pateikti Pirkimo sąlygas atitinkančio pasiūlymo. Aplinkybė, kad UAB „InnoForce“ ir UAB „Innoseven technologies“ 10 metų dalyvauja BPC skelbiamuose viešuosiuose pirkimuose ir juos laimi, savaime neįrodo Pirkimo neteisėtumo, neskaidrumo. Net jei Lietuvoje yra tik vienas tiekėjas, atstovaujantis įrangos gamintojui, Pirkimo sąlygos nedraudžia pasitelkti kitų ūkio subjektų pajėgumų iš kitų Europos Sąjungos ar trečiųjų šalių. Ieškovei buvo suteiktas papildomas mėnuo įrodymams pateikti, bet ji jokių įrodymų, pagrindžiančių jos atitiktį ginčijamiems kvalifikacijos reikalavimams, nepateikė.
- 20.8. Teismai nevertino VPT pasitelkto specialisto A. G. ekspertinės išvados kaip įrodymo, turinčio didesnę įrodomąją galią, ir vertino ją tik visų kitų įrodymų bei bylos aplinkybių kontekste. Specialisto A. G. ekspertinės išvados teismai taip pat nevertino kaip eksperto išvados, todėl nepagrįstai keliamas klausimas dėl šio specialisto įrašymo į ekspertų sąrašą. Ieškovė nekelia klausimo dėl jos pasitelktų ekspertų išvadų vertinimo ir nepateikia jokių argumentų, iš kurių galima būtų spręsti, kad D. G. ir W. R. išvados paneigia specialisto A. G. išvadų teisingumą.
- 20.9. Šioje byloje ieškovei atstovavo advokatas, todėl preziumuojama, kad ieškovei buvo žinomos visos procesinės teisės, įskaitant ir teisę pateikti prašymą dėl ekspertizės skyrimo. Tačiau ieškovė ne tik neprašė skirti teismo ekspertizės, bet apie jos skyrimą net neužsiminė nė viename savo procesiniame dokumente. Be to, kasaciniame skunde ieškovė nenurodo, kokią ekspertizę teismas turėjo skirti, ką išsiaiškinti ir kokius klausimus turėjo užduoti ekspertams.
21. PAGD prisidėjime prie BPCatsiliepimo į kasacinį skundą nurodė, kad sutinka su visais BPC atsiliepime į kasacinį skundą išdėstytais argumentais.
22. Treieji asmenys UAB „InnoForce“ ir UAB „Innoseven technologies“ atsiliepimu į kasacinį skundą prašo atmesti ieškovės kasacinį skundą ir priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 22.1. Ieškovės reikalavimai pripažinti Pirkimo sąlygas neteisėtomis nesukeltų jokių teisinių pasekmių, nes Pirkimo procedūros jau yra pasibaigusios sudarius Pirkimo sutartį, todėl tokie reikalavimai nenagrinėtini teisme. Be to, ieškovė nesilaikė VPI nustatytos imperatyvios ikiteisminės ginčo sprendimo tvarkos bei praleido įstatymo nustatytus terminus, todėl ieškinio dalis dėl Pirkimo sąlygų pripažinimo neteisėtomis paliktina nenagrinėta.
- 22.2. BPC pirko ne programinę įrangą, o priežiūros paslaugas jau turimai įrangai, kurios gamintoja yra „Siemens Operating Company „Smart Infrastructure“. Todėl Pirkimo sąlygos buvo parengtos ne konkrečiam tiekėjui, o tiekėjui, kuris realiai galėtų teikti priežiūros paslaugas turimai įrangai. Ieškovė galėjo įvykdyti Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktų reikalavimus, tapdama programinės įrangos gamintojos „Siemens Operating Company „Smart Infrastructure“ įgaliota atstove, ir turėti sertifikuotus specialistus.
- 22.3. Ieškovė, būdama profesionali informacinių technologijų rinkos dalyvė ir suvokdama, kad realiai paslaugų pagal Pirkimo sutartį teikti negalėtų, nes nėra sudariusi atitinkamų sutarčių, toliau klaidina teismą, dėstydamą teiginius apie visiškai kitos programinės įrangos, kurią galėtų aptarnauti, lygiavertiškumą, tą patvirtina ir VPT išvada. Teismai tinkamai ir išsamiai nurodė motyvus dėl programų nelygiavertiškumo. Tai, kad teismai padarė ieškovei nepalankią išvadą ir konstatavo, jog nustatyti kvalifikacijos reikalavimai tiekėjui bei jo siūlomam specialistui yra teisėti, dar nereiškia, kad teismai pripažino, jog jokių lygiavertiškumą įrodančių dokumentų Pirkime dalyvaujantys tiekėjai neturėjo galimybės pateikti. Pirkimo sąlygose aiškiai nurodyta lygiavertės programinės įrangos pateikimo galimybė, o ieškovės nesugebėjimas ar nenoras pateikti tinkamus lygiavertius įrodymus nepatvirtina Pirkimo sąlygų prieštaravimo VPI nuostatom.
- 22.4. Ieškovės kasacinio skundo teiginiai yra atsieti nuo Pirkimo objekto specifškumo. Ieškovė neginčija fakto, kad atsakovai programinės įrangos programiniu kodu nedisponuoja, nes tai riboja licencinės sąlygos, taigi jai neabejotinai yra žinoma ir suprantama, kad programinės įrangos „Siveillance ELS Web v4.15“ kodas priklauso gamintojai „Siemens Operating Company „Smart Infrastructure“, kuri tokį kodą ir prieigą prie jo gali suteikti tik įgaliotam atstovui ir sertifikuotam specialistui. Ieškovė nutyli ir nebando paneigti, jog objektyviai turėjo galimybę tapti programinės įrangos gamintojos įgaliota atstove ir turėti sertifikuotus specialistus.
- 22.5. Ieškovė siekia pagrįsti itin platų lygiavertiškumo sampratą aiškinimą atsietai nuo pirkimo objekto specifškumo, nors kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad lygiavertiškumo negalima aiškinti itin plačiai, nes kiekvienu konkrečiu atveju būtina atsižvelgti į konkrečius perkančiosios organizacijos tikslus ir jų įtvirtinimą pirkimo sąlygose. Ieškovė, suvokdama, kad nėra įgaliota programinės įrangos gamintojos atstovė ir neturi sertifikuotų specialistų, perejęs specifšius mokymus, klaidina teismą, teigdama, jog ji neva galėtų prižiūrėti BPC programinę įrangą neturėdama nei gamintojos įgaliojimų, nei jos suteikiamos prieigos prie programinio kodo.
- 22.6. Teismai, nepripažindami „SaveOnLine“ ir „Siveillance ELS Web v4.15“ lygiavertiškumo, tinkamai įvertino bylos medžiagą ir VPT išvadą, kurioje nurodyta, kad techniškai sprendimai yra visiškai skirtingi, o UAB „Dekbera“, neturėdama darbo su programine įranga „Siveillance ELS Web“ patirties, neturės galimybių teikti paslaugas ir garantuoti operatyvų iškilusių problemų šalinimą. Ieškovės ekspertų išvados nepatvirtina, kad ieškovė galės užtikrinti BPC turimos įrangos priežiūros paslaugas.

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarkos laikymosi

23. Nagrinėjamu atveju ginčas kilęs dėl Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktuose įtvirtintų tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų teisėtumo, juose nustatytos galimybės remtis lygiaverte patirtimi pagrįstumo ir ieškovės pasiūlymo atitikties minėtiems kvalifikacijos reikalavimams vertinimo.
24. Ieškovės teigimu, Pirkimo sąlygose įtvirtinta tiekėjo galimybė kvalifikaciją grįsti patirtimi, įgyta naudojant lygiavertę programinę įrangą, yra nustatyta fiktyviai ir realiai neegzistuoja. Atsakovų nuomone, ieškovės reikalavimai pripažinti Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktus neteisėtais negali būti tenkinami, nes ieškovė nepasinaudojo išankstinio ginčo sprendimo ne teisme tvarka, t. y. nepareikšė pretenzijos dėl minėtų sąlygų pripažinimo neteisėtomis.
25. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad, sprendžiant tiekėjo ir perkančiosios organizacijos ginčo apimtį, svarbūs tiekėjo pretenzijoje keliami klausimai, o tikslus pretenzijos turinio nustatymas svarbus ir dėl to, kad tiekėjo teisme nurodyti perkančiosios organizacijos galimi pažeidimai turėtų sutapti su nurodytais pretenzijoje, t. y. tiekėjas savo reikalavimą teisme galėtų grįsti tik tokiais pažeidimais, kurie buvo iškelti pretenzijoje ir buvo perkančiosios organizacijos arba neišnagrinėti, arba išnagrinėti, tačiau pripažinti nepagrįstais (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 18 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-234-469/2018](#) 44 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
26. [CPK](#) 423³ straipsnio 2 dalyje įtvirtintas apribojimas tiekėjams teisme reikšti reikalavimų, kurie nebuvo keliami kreipimesi, pareikštame išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka, išskyrus atvejus, kai šių reikalavimų tiekėjas negalėjo kelti kreipimosi padavimo metu. Šioje normoje nurodyti išimtiniai atvejai siejami, visų pirma, su išskirtinėmis situacijomis, kai dalyvis(-iai) sužino ar turi objektyvią galimybę suprasti perkančiosios organizacijos galimai neteisėtą sprendimą, *inter alia*, dėl pirkimo sąlygų turinio, tik tada, kai jau prasidėjusi peržiūros procedūra (pavyzdžiui, paduota pretenzija ir į ją atsakyta arba apie tam tikrą informaciją sužinoma tik teismo proceso metu) ir dėl to tiekėjas savo teises gali ginti jau tik teismine tvarka. Pažymėtina, kad tokios situacijos vertintinos griežtai (siaurai), įvertinus tam tikras konkretaus ginčo aplinkybes, atsižvelgiant į deramai informuoto ir įprastai rūpestingo konkurso dalyvio standartą (žr. pagal analogiją Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 7 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-437-916/2017](#) 70 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
27. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad ieškovei galutinai tapo aišku, jog Pirkimo sąlygos yra galimai neteisėtos ir pažeidžia jos interesus, tik [PAGD](#) 2020 m. gegužės 15 d. raštu atmetus ieškovės pretenziją, todėl teismas nusprendė, kad yra pagrindas vertinti ieškovės ginčijamų Pirkimo sąlygų teisėtumą. Apeliacinės instancijos teismas šios pirmosios instancijos teismo išvados nepaneigė ir taip pat vertino Pirkimo sąlygose nustatytų tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų teisėtumą.
28. Kasacinio teismo vertinimu, bylą nagrinėję teismai pagrįstai savo procesiniuose sprendimuose nusprendė vertinti ginčijamų Pirkimo sąlygų teisėtumą.
29. Ginčijamose pirkimo sąlygose buvo nurodyta, jog tiekėjas gali būti ne tik „Siveillance ELSWeb“, bet ir lygiavertės programinės įrangos atstovas, tiekėjo specialistų kvalifikacija taip pat galėjo būti grindžiama ne tik „Siveillance ELSWeb“, bet ir lygiavertės programinės įrangos specialisto sertifikatu. Ieškovė savo kvalifikacijai pagrįsti pasirinko patirtį dirbant su, jos nuomone, lygiaverte programine įranga „SaveOnLine“. Perkančioji organizacija ieškovės pasiūlymo iškart neatmetė, bet paprašė ieškovės pateikti papildomą informaciją ir dokumentus dėl „SaveOnLine“ programinės įrangos ir pateikto sertifikato lygiavertiškumo, tokiu būdu sukurdama lūkestį, kad programinės įrangos lygiavertiškumas yra galimas. Tai, kad perkančioji organizacija jokių kitų programinių įrangų nesirengia vertinti kaip lygiavertę, ieškovei paaiškėjo tik iš [PAGD](#) 2020 m. gegužės 15 d. rašto, kuriuo buvo netenkinta ieškovės pretenzija dėl jos pasiūlymo atmetimo. Tik minėtame rašte [PAGD](#) nurodė, kad, net jei būtų pagrindas spręsti dėl „SaveOnLine“ lygiavertiškumo, mažai tikėtina, jog ieškovė ar jos pasitelktas specialistas, neturintis „Siveillance ELSWeb“ įgaliojimų ir kompetencijos, galėtų tinkamai įvykdyti sutartį perkančiosios organizacijos turimoje sistemoje. Pažymėtina, kad teismo bylos nagrinėjimo metu buvo nustatyta aplinkybė, jog ieškovė neturi nei gamintojo įgaliojimų nei jo suteikiamos prieigos prie programinio kodo ir jeigu su ja būtų pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, privalėtų šalinti ir tuos programinės įrangos „Siveillance ELSWeb v4.15“ veikimo sutrikimus, kurių pašalinimui reikalingas programinio kodo, kurio prieigos ji neturi, keitimas (Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. spalio 8 d. nutarties 97 punktas).
30. Taigi šiuo atveju susidarė šios nutarties 26 punkte aptarta išimtinė situacija, suteikianti teisę tiekėjui teisme reikšti reikalavimus, kurie nebuvo keliami ikiteisminėje ginčo sprendimo procedūroje.

Dėl pirkimo sąlygų teisėtumo

31. [VPĮ](#) 35 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta perkančiosios organizacijos pareiga pirkimo dokumentuose pateikti visą informaciją apie pirkimo sąlygas ir procedūras. Perkančiosios organizacijos, pirkimo dokumentuose nustatydamos pirkimo sąlygas, be kitų principų bei [VPĮ](#) nuostatų, turi nepažeisti ir skaidrumo principo, be kita ko, reiškiančio šių (pirkimo sąlygų) aiškumą, tikslumą, nedviprasmiškumą. Pirkimo sąlygos turi būti paskelbtos iš anksto, visų vienodai suprantamos ir nekeičiamos vykdant viešąjį pirkimą.
32. Perkančiųjų organizacijų pareiga nepažeisti skaidrumo principo, *inter alia* (be kita ko), reiškiančio pirkimo sąlygų aiškumą, tikslumą, nedviprasmiškumą, koreliuoja su teisiniame reguliavime ([VPĮ](#) 35 straipsnio 4 dalyje) įtvirtintu tikslu užtikrinti, kad tiekėjai galėtų pateikti pasiūlymus, o perkančioji organizacija – nupirkti tai, ko reikia; be to, toks pirkimo sąlygų pobūdis, be kita ko, leidžia tiekėjams vienodai jas aiškinti, o perkančiajai organizacijai – realiai patikrinti, ar tiekėjų pasiūlymai šias atitinka.
33. Kasacinio teismo praktikoje dėl pirkimo sąlygų turinio nuosekliai pabrėžiama, kad šios privalo būti aiškios tiek tiekėjams, tiek perkančiosioms organizacijoms, kad pirmieji galėtų tinkamai suformuluoti ir pateikti pirkėjų poreikius atitinkančius pasiūlymus, o antrosios – juos vienodai įvertinti pagal pirkimo sąlygas; pirkimo sąlygos aiškintinos ir taikytinos sistemškai, nesuabsoliutinant lingvistinio aiškinimo metodo, atsižvelgiant į tikrąją perkančiosios organizacijos valią bei į kituose teisės aktuose įtvirtintas normas, taip pat į kitas nuostatas (pvz., Viešųjų pirkimų tarnybos teisės aktus); kita vertus, sisteminis pirkimo sąlygų aiškinimo rezultatas neturi lemti visiškai priešingos išvados, palyginus su lingvistine jų išraiška; toks pirkimo sąlygų aiškinimo padarinys bet kokių atvejų nepateisinamas, nesuderinamas su uolaus ir rūpestingo tiekėjo teisėtais lūkesčiais dėl jų supratimo; konkurso specifikacijų apimtis turi būti nustatoma iš potencialių viešojo pirkimo dalyvių pozicijų; perkančiosios organizacijos valios ir ketinimo, jei jų iš tiesų tokių buvo, dėl pirkimo sąlygų turinio svarba sumenksta, jei ji pirkimo sąlygose juos netinkamai ir nesuprantamai materializuoja (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 16 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-369-916/2017](#) 37 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
34. Kasacinio teismo ne kartą konstatuota, kad, siekdamas nepažeisti iš [VPĮ](#) išplaukiančių imperatyvų, be kita ko, skaidrumo principo, perkančiosios organizacijos, laikydamosi [VPĮ](#) ir kitų teisės aktų nuostatų, privalo nustatyti pirkimo sąlygas taip, kad šiomis būtų neperžengtos joms įstatymo suteiktos diskrecijos ribos, nepagrįstai nebūtų suvaržytos tiekėjų, iš tiesų galinčių tinkamai įvykdyti viešojo pirkimo sutartį, teisės,

ūkio subjektų konkurencija; perkančiosios organizacijos turi įvertinti, ar formuojamos pirkimo sąlygos reikalingos ir tikslingos, pernelyg nesuvaržys tiekėjų ar jų nesukladins, nelsms ginčų (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. liepos 4 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-411/2014; 2017 m. gegužės 18 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e3K-3-241-690/2017).

35. VPI 47 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad perkančioji organizacija privalo išsiaiškinti, ar tiekėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas, todėl ji turi teisę skelbime apie pirkimą ar kituose pirkimo dokumentuose nustatyti būtinus kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimus ir šių reikalavimų atitikti patvirtinančius dokumentus ar informaciją. Perkančiosios organizacijos nustatyti kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimai negali dirbtinai riboti konkurencijos, turi būti proporcingi ir susiję su pirkimo objektu, tikslūs ir aiškūs. Tikrinant tiekėjų kvalifikaciją, pasirinktinai atsižvelgiama į jų: 1) teisę verstis atitinkama veikla; 2) finansinį ir ekonominį pajėgumą; 3) techninį ir profesinį pajėgumą.
36. VPI konkrečiai nenurodyta, kokius kvalifikacijos reikalavimus perkančioji organizacija turi teisę nustatyti konkrečaus pirkimo atveju – tai, įvertinusi pirkimo pobūdį ir kitas reikšmingas aplinkybes, sprendžia pati perkančioji organizacija. Tačiau bet kokių atveju pirkimo sąlygose nustatyti tiekėjo kvalifikacijos reikalavimai turi atitikti esminį kriterijų (tikslą) – jie turi būti pakankami tam, kad perkančioji organizacija galėtų būti užtikrinta tiekėjo pajėgumu įvykdyti pirkimo užduotį (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 12 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-43/2012; 2017 m. gruodžio 27 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e3K-3-476-378/2017).
37. Nagrinėjamu atveju perkančioji organizacija Pirkimo sąlygose nustatė tokius tiekėjo kvalifikacijos reikalavimus: 1) tiekėjas turi būti įgaliotas „Siveillance ELSWeb“ arba lygiavertės programinės įrangos gamintojo atstovas (jei atstovas nėra gamintojas), įgaliotas aptarnauti ir prižiūrėti siūlomą programinę įrangą (Pirkimo sąlygų 14.1 punktas); 2) tiekėjas privalo užtikrinti specialistų skyrimą, kurių kvalifikacija patvirtinta profesine patirtimi bei galiojančiu „Siveillance ELSWeb“ programinės įrangos specialisto sertifikatu arba lygiavertiu dokumentu ir kurie turėtų teisę prižiūrėti ir aptarnauti „Siveillance ELSWeb“ arba lygiavertę programinę įrangą (Pirkimo sąlygų 14.2 punktas).
38. Ieškovės teigimu, nurodytos Pirkimo sąlygos pažeidžia VPI 17 straipsnyje įtvirtintą skaidrumo principą ir yra neteisėtos, nes nuostata apie lygiavertės tiekėjų patirties priėmimą yra tik deklaratyvi ir kvalifikacijos lygiavertiškumas yra neįmanomas. Pirkimo sąlygos yra parengtos vieninteliam subjektui – ilgametei BPCIS programinės įrangos priežiūros paslaugų teikėjai. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai su ieškovės argumentais nesutiko ir konstatavo, kad Pirkimo sąlygose nustatyti tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai yra teisėti. Kasacinio teismo teisėjų kolegija tik iš dalies pritaria bylą nagrinėjusių teismų išvadoms dėl ginčijamų Pirkimo sąlygų teisėtumo.
39. Teisėjų kolegijos vertinimu, Pirkimo sąlygose nustatyti tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai yra dviprasmiški ir klaidinantys tiekėjus. Nors šiuo atveju buvo perkamos „Siveillance ELSWeb“ programinės įrangos priežiūros paslaugos, bet perkančioji organizacija Pirkimo sąlygose aiškiai nurodė tiekėjo galimybę būti lygiavertės programinės įrangos atstovu, teikti lygiavertius sertifikatus ir siūlyti specialistus, turinčius teisę prižiūrėti ir aptarnauti lygiavertę programinę įrangą. Tačiau bylos duomenys patvirtina, kad tiekėjams grįsti kvalifikaciją lygiaverte programine įranga, lygiavertiais sertifikatais iš esmės yra neįmanoma.
40. Be to, iš atsakovų pozicijos, išdėstytos jų procesiniuose dokumentuose, matyti, kad Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktuose nustatyti kvalifikacijos reikalavimai skirti tam, kad perkančioji organizacija įsitikintų, jog tiekėjas turi programinės įrangos kodą, kuris bus reikalingas perkamos paslaugoms teikti. Apeliacinės instancijos teismo nutartyje, be kita ko, nustatyta, kad ieškovė neturi nei gamintojo įgaliojimų nei jo suteikiamos prieigos prie programinio kodo ir jeigu su ja būtų pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, privalėtų šalinti ir tuos programinės įrangos „Siveillance ELSWeb v4.15“ veikimo sutrikimus, kurių pašalinimui reikalingas programinio kodo, kurio prieigos ji neturi, keitimas. Ieškovė šios apeliacinės instancijos teismo nustatytos aplinkybės negiginėja. Tai sudaro pagrindą spręsti, kad turėjimas teisės aptarnauti ir prižiūrėti kitą programinę įrangą, net jei ji pagal savo techninius parametrus ir funkcionalumus būtų lygiavertė „Siveillance ELSWeb“, neužtikrins galimybės teikti visas perkamas programinės įrangos „Siveillance ELSWeb v4.15“ priežiūros paslaugas. Taigi darytina išvada, kad galimybė tiekėjams kvalifikaciją grįsti lygiaverte programine įranga, nors ir įtvirtinta Pirkimo sąlygose, bet realiai yra neegzistuojanti.
41. Teisėjų kolegija pažymi, kad perkančioji organizacija šiuo atveju dirbtinai sukūrė įspūdį, jog skatina konkurenciją, įtvirtindama realiai nepritaikomas pirkimo sąlygas, ir tokiu būdu klaidino prieigos prie programinės įrangos „Siveillance ELSWeb v4.15“ kodo neturinčius tiekėjus sukeldama jiems nepagrįstus lūkesčius varžyti pirkime. Tokia ginčijamų Pirkimo sąlygų formuluotė, kai, siekiant paslaugas pirkti iš tiekėjo, turinčio prieigą prie „Siveillance ELSWeb“ programinio kodo, suteikiama teisė kvalifikaciją grįsti lygiavertiu programinių įrangų sertifikatais, nesuteikiančiais teisės teikti „Siveillance ELSWeb“ priežiūros paslaugas, klaidina tiekėjus, neleidžia jiems pagrįstai įsivertinti galimybių dalyvauti Pirkime.
42. Apibendrinama teisėjų kolegija konstatuoja, kad ieškovė kasacinio skundo argumentais įrodė, jog nustatydama Pirkimo sąlygų reikalavimus, kiek jie susiję su lygiavertiškumo įtvirtinimu, perkančioji organizacija pažeidė skaidrumo principą. Konstatavus ginčo Pirkimo sąlygų dviprasmiškumą ir klaidinantį pobūdį, jos laikytinos neteisėtomis.
43. Tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, šiuo atveju nėra pagrindo Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktus pripažinti neteisėtais visa apimtimi. Nors minėtų punktų dalys dėl lygiavertiškumo įtvirtinimo ir pripažintinos neteisėtomis, tačiau nagrinėjamos bylos kontekste nėra pagrindo teigti, kad reikalavimai tiekėjui būti įgaliotu „Siveillance ELSWeb“ programinės įrangos gamintojo atstovu (jei atstovas nėra gamintojas), įgaliotu aptarnauti ir prižiūrėti minėtą programinę įrangą, bei užtikrinti, kad jo skiriami specialistai turėtų teisę prižiūrėti ir aptarnauti būtent „Siveillance ELSWeb“ programinę įrangą ir kad jų kvalifikacija būtų patvirtinta profesine patirtimi bei galiojančiu būtent „Siveillance ELSWeb“ programinės įrangos specialisto sertifikatu, šiuo nagrinėjamu atveju būtų nepagrįsti ir neteisėti, pažeidžiantys viešųjų pirkimų principus.
44. Pažymėtina, kad nagrinėjamos bylos dalykas nėra ankstesnio pirkimo, kuriuo buvo įsigyta „Siveillance ELSWeb“ programinė įrangą, kartu neįgyjant kodo, reikalingo priežiūros paslaugoms teikti, sąlygų teisėtumas, pagrįstumas ir racionalumas. Nagrinėjamos bylos dalykas taip pat nėra atsakovų sprendimo ginčo pirkimu įsigyti ne naują programinę įrangą, o esamos programinės įrangos priežiūros paslaugas, teisėtumas, pagrįstumas ir racionalumas. Todėl dėl pirmiau nurodytų klausimų kasacinis teismas neturi pagrindo pasisakyti ir vertina ginčo sąlygas atsižvelgiant į pirkimo paskelbimo metu buvusią situaciją.
45. Nagrinėjamos bylos kontekste kasacinis teismas kaip nepagrįstus vertina ieškovės argumentus, kad reikalavimas būti konkrečios programinės įrangos „Siveillance ELSWeb“ atstovu ir turėti sertifikuotų specialistų nepagrįstai riboja konkurenciją. Pritartina pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų išvadoms, kad byloje nėra duomenų, jog ieškovė objektyviai neturėjo galimybės tapti minėtos programinės įrangos gamintojos „Siemens Operating Company „Smart Infrastructure“ įgaliota atstove ir turėti sertifikuotus specialistus, kad galėtų užtikrinti tinkamą programinės įrangos „Siveillance ELSWeb“ priežiūros paslaugų teikimą. Be to, ieškovė nepaneigė galimybės pasitelkti kitų ūkio subjektų, nebūtinai iš Lietuvos, pajėgumus, siekiant pagrįsti savo atitiktį kvalifikacijos reikalavimams. Atsižvelgiant į tai, nagrinėjamos bylos kontekste konstatuotina, jog esamoje situacijoje pirmiau minėti Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktuose keliami kvalifikacijos reikalavimai buvo reikalingi ir pagrįsti perkamų paslaugų pobūdžiu, t. y. tuo, kad atsakovai perka jau turimos ir naudojamos programinės įrangos, kurios programinio kodo jie neturi, priežiūros paslaugas, kurioms teikti yra būtinas prižiūrimos įrangos programinis kodas.
46. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad nagrinėjamoje byloje nustatytos aplinkybės sudaro pagrindą neteisėtomis pripažinti tik tas Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktų dalis, kuriose įtvirtinta galimybė tiekėjams kvalifikaciją grįsti lygiaverte programine įranga, lygiavertiais sertifikatais ir patirtimi.

47. Kadangi ieškovė savo pasiūlymą teikė remdamasi Pirkimo sąlygų dalimis, kurios pripažintos neteisėtomis, kasacinis teismas nepasisakys dėl ieškovės pasiūlymo atitikties Pirkimo sąlygų reikalavimams.

Dėl bylos procesinės baigties

48. Pagal nuosekliai suformuotą kasacinio teismo praktiką, viešojo pirkimo sąlygas pripažinus neteisėtomis, turi būti sprendžiama dėl perkančiosios organizacijos neteisėtų veiksmų padarinių; tais atvejais, kai pagal neteisėtus perkančiosios organizacijos sprendimus sudaryta viešojo pirkimo sutartis, nėra pagrindo nutraukti pirkimo (ar panaikinti neteisėtus sprendimus), nes jis pagal įstatymą dėl sudaryto sandorio laikomas pasibaigusiu, todėl perkančiosios organizacijos neteisėti veiksmai ieškovui nesukelia teisinių padarinių; tokiu atveju, byloje nustčius atitinkamas aplinkybes, pirkimo sąlygos pripažįstamos neteisėtomis, pasibaigusio Pirkimo procedūros nenutraukiamos, o sprendžiama dėl sudarytos viešojo pirkimo sutarties galiojimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gruodžio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-577-415/2016](#), 38 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika; 2017 m. vasario 14 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-7-23-248/2017](#), 75 punktus).
49. Remdamasis VPI 106 straipsnio 2 dalimi, teismas gali nepripažinti viešojo pirkimo sutarties negaliojančia ir taikyti alternatyvias sankcijas, nors pirkimo sutartis buvo sudaryta neteisėtai, jeigu dėl viešojo intereso, įskaitant su pirkimo sutartimi nesusijusius ekonominius interesus, dėl kurių pirkimo sutarties pripažinimas negaliojančia turėtų neproporcingų padarinių, būtina išsaugoti šios sutarties padarinius. Skirdamas pirmiau nurodyto straipsnio 3 dalyje įvardytas alternatyvias sankcijas, teismas turi atsižvelgti į visus reikšmingus aspektus, įskaitant pažeidimo rimtumą, perkančiosios organizacijos elgesį (VPI 106 straipsnio 4 dalis).
50. Iš bylos duomenų matyti, kad atsakovas BPC su Pirkimo laimėtoja UAB InnoForce“, veikiančia kartu su UAB „Innoseven technologies“, 2020 m. gegužės 27 d. sudarė Pirkimo sutartį Nr. F11-18. Sprendžiant dėl šios viešojo pirkimo sutarties tolesnio galiojimo, teisėjų kolegijos vertinimu, svarbu atsižvelgti į tai, kad ginčo Pirkimo objektas yra susijęs su ypatinga svarba visuomenei, todėl turi būti užtikrintas nenutrūkstamas nupirktų paslaugų teikimas, nes net laikinas BPCIS neveikimas ar netinkamas veikimas gali sukelti riziką asmenų sveikatai, gyvybei ar turtui. Taip pat įvertintina tai, kad minėtos Pirkimo sutarties galiojimo terminas – 12 mėn. su galimybe sutartį pratęsti, bet ne ilgiau kaip 36 mėn. nuo jos įsigaliojimo pradžios (Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos duomenimis, 2021 m. gegužės 27 d. papildomu susitarimu minėtos sutarties galiojimas pratęstas iki 2022 m. birželio 1 d.). Iš viešai skelbiamos informacijos matyti, kad šiuo metu PAGD vykdo naujos BPCIS pirkimą „Bendrojo pagalbos centro informacinės sistemos sukūrimas ir įdiegimas“, pirkimo Nr. 494812, taigi ginčo pirkimu nupirktų paslaugų poreikis yra laikinas. Atsižvelgdama į nurodytas aplinkybes, teisėjų kolegija daro išvadą, jog egzistuoja pagrindas dėl viešojo intereso Pirkimo sutartį išsaugoti ir skirti perkančiajai organizacijai alternatyvią sankciją – baudą, neviršijančią 10 proc. Pirkimo vertės (VPI 106 straipsnio 3 dalies 2 punktus).
51. Pagal kasacinio teismo praktiką perkančiajai organizacijai skiriant alternatyvią sankciją – baudą neatsižvelgtina į tai, ar ji, pažeisdama imperatyviasias teisės normas, iš esmės siekė teisėto viešąjį interesą atitinkančio tikslo; alternatyvios sankcijos – baudos dydis (santykinis ir nominalus), pirma, bet kokiu atveju turi atitikti įstatyme įtvirtintus bendrojo veiksmingumo, proporcingumo ir atgrasomumo tikslus (VPI 106 straipsnio 3 dalis), antra, turi būti individualizuotas ir motyvuotas (VPI 106 straipsnio 4 dalis), kita vertus, trečia, perkančiajai organizacijai neturi būti sunkiai įvykdomas ir (ar) tapti baudmės priemone (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 14 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-7-23-248/2017](#) 86, 89 punktus).
52. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į teisinį reguliavimą dėl alternatyvios sankcijos skyrimo, Pirkimo sutarties vertę (648 560 Eur su PVM), atsakovo padarytus pažeidimus formuluojant Pirkimo sąlygas, siekdama užtikrinti veiksmingą galimų analogiškų pažeidimų, susijusių su klaidinančių pirkimo sąlygų nustatymu, prevenciją, nusprendžia perkančiajai organizacijai PAGD paskirti 10 000 Eur (1,54 proc. sutarties vertės) baudą. Teisėjų kolegija vertina, kad toks baudos dydis, atsižvelgiant į nagrinėjamoje byloje konstatuotus perkančiosios organizacijos neteisėtus veiksmus, atitiks bendrojo veiksmingumo ir atgrasomumo tikslus.
53. Remdamasi išdėstytais argumentais, teisėjų kolegija konstatuoja, kad byla nagrinėjant teismui nepagrįstai Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktuose įtvirtintus kvalifikacijos reikalavimus pripažino teisėtais visa apimtimi, taigi tai sudaro pagrindą pakeisti bylą nagrinėjusių teismų procesinių sprendimų dalis, kuriomis ieškovės reikalavimas pripažinti Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punkto kvalifikacijos reikalavimus atmestas visiškai, ir ieškovės ieškinį tenkinti iš dalies, pripažįstant neteisėtomis Pirkimo sąlygų 14.1 ir 14.2 punktų dalis, kuriose įtvirtinta galimybė tiekėjams kvalifikaciją grįsti lygiaverte programine įranga, lygiavėčiais sertifikatais ir patirtimi ([CPK 359 straipsnio](#) 1 dalies 2 punktus). Be to, perkančiajai organizacijai PAGD skiriama 10 000 Eur bauda.

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

54. Pagal [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalį šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Pagal [CPK 93 straipsnio](#) 2 dalį, jeigu ieškinys patenkintas iš dalies, bylinėjimosi išlaidos priteisiamos ieškovui proporcingai teismo patenkintų reikalavimų daliai, o atsakovui – proporcingai teismo atmestų ieškinio reikalavimų daliai. Pagal [CPK 93 straipsnio](#) 5 dalį, jeigu kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą.
55. Dėl išlaidų už advokato pagalbą atlyginimo [CPK 98 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtinta, kad šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio.
56. Pakeitus pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinius sprendimus ir ieškovės ieškinį patenkinus iš dalies, t. y. tik iš dalies pripažinus ginčijamas Pirkimo sąlygas neteisėtomis ir Pirkimo sutartį palikus galioti, teisėjų kolegija daro išvadą, kad ieškovės ieškinys iš esmės buvo patenkintas 50 proc., taigi ieškovė turi teisę į 50 proc. patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
57. Byloje esantys mokėjimo dokumentai patvirtina, kad pateikdama ieškinį ieškovė sumokėjo 2288 Eur žyminio mokesčio, o už apeliacinį skundą ieškovė sumokėjo po 2250 Eur žyminio mokesčio. Be to, byloje esantys mokėjimo dokumentai patvirtina, kad už advokato pagalbą pirmosios instancijos teisme ieškovė turėjo 8151,26 Eur bylinėjimosi išlaidų. Atsižvelgiant į ieškovei pirmosios instancijos teisme sutektas teisinės paslaugas, sprendžiama, kad nurodytų išlaidų dydis neviršija pagal Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu (toliau – Rekomendacijos), 7, 8.2, 8.3, 8.16 punktus apskaičiuotų maksimalių dydžių. Už advokato pagalbą apeliaciniame teisme ieškovė turėjo 1815 Eur atstovavimo išlaidų, kurios neviršija pagal Rekomendacijų 7 ir 8.10 punktus apskaičiuoto maksimalaus dydžio.
58. Įvertinus ieškovės išlaidų, patirtų žyminiam mokesčiui sumokėti ir advokato pagalbai apmokėti, dydį, ir ieškovės ieškinio patenkintų ir atmestų reikalavimų proporciją, darytina išvada, kad bendras ieškovei atlygintinų bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios ir apeliacinės instancijos

teismuose, dydis sudaro 7252,13 Eur ((2288 Eur + 2250 Eur + 8151,26 Eur + 1815 Eur) x50 proc.), taigi ieškovei iš atsakovų PAGD ir BPC priteistina po 3623,07 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose, atlyginimo.

59. Už kasacinį skundą ieškovė sumokėjo 2250 Eur žyminį mokestį. Be to, kasaciniame teisme ieškovė patyrė 609,84 Eur išlaidas už advokato suteiktas teisinės paslaugas. Šios išlaidos neviršija pagal Rekomendacijų 7 ir 8.13 punktus apskaičiuoto maksimalaus dydžio. Įvertinus ieškovės išlaidų, patirtų advokato pagalbai apmokėti ir žyminiam mokesčiui sumokėti, dydį ir ieškovės ieškinio patenkintų ir atmestų reikalavimų proporciją, darytina išvada, kad bendras ieškovei atlygintinų bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, dydis sudaro 1429,92 Eur ((2250 Eur + 609,84 Eur) x 50 proc.), taigi ieškovei iš atsakovų PAGD ir BPC priteistina po 714,96 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.
60. Prašymus atlyginti bylinėjimosi išlaidas tiek kasaciniame teisme, tiek pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose taip pat teikė ir tretieji asmenys. Atsižvelgiant į tai, kad ieškovės ieškinys tenkintas 50 proc., o tretieji asmenys byloje palaikė atsakovų poziciją, darytina išvada, kad tretieji asmenys taip pat turi teisę į 50 proc. patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
61. Duomenų apie bylinėjimosi išlaidas, patirtas pirmosios instancijos teisme, tretieji asmenys nėra pateikę. Byloje esantys mokėjimo dokumentai patvirtina, kad apeliacinės instancijos teisme UAB „InnoForce“ patyrė 1115,07 Eur išlaidų advokato pagalbai apmokėti. Šios išlaidos neviršija pagal Rekomendacijų 7 ir 8.11 punktus apskaičiuoto maksimalaus dydžio, todėl jų atlyginimas yra priteistinas UAB „InnoForce“ iš ieškovės. Kadangi UAB „InnoForce“ dalyvavo atsakovo pusėje, jai priteistina bylinėjimosi išlaidų suma yra 557,53 Eur (1115,07 Eur x 0,50).
62. Kasaciniame teisme UAB „InnoForce“ patyrė 2432,88 Eur išlaidų advokato pagalbai apmokėti. Šios išlaidos viršija pagal Rekomendacijų 7 ir 8.14 punktus apskaičiuotą rekomenduojamą priteisti maksimalų užmokesčio dydį, todėl mažintinos iki pagal Rekomendacijų 7 ir 8.14 punktus apskaičiuoto dydžio – 2377,45 Eur ir ši suma priteistina UAB „InnoForce“ iš ieškovės. Kadangi UAB „InnoForce“ dalyvavo atsakovo pusėje, jai priteistina bylinėjimosi išlaidų suma yra 1188,72 Eur (2377,45 Eur x 0,50).
63. Atsakovai prašymų atlyginti bylinėjimosi išlaidas nepateikė.
64. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 7 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, kasacinis teismas patyrė 5,52 Eur tokių išlaidų. Kadangi paskirsčius šias išlaidas ieškovei ir atsakovams, iš kiekvienos šalies priteistina suma nesiektų minimalios valstybei priteistinos 5 Eur bylinėjimosi išlaidų sumos (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 1R-261/1K-355 „Dėl minimalios valstybei priteistinos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“), tai šių išlaidų atlyginimas valstybės naudai nepriteistinas ([CPK 96 straipsnio](#) 6 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Pakeisti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. spalio 8 d. nutartį ir jos rezoliucinę dalį išdėstyti taip:

„Pakeisti Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 7 d. sprendimą ir jo rezoliucinę dalį išdėstyti taip:

Ieškovės ieškinį tenkinti iš dalies.

Pripažinti neteisėtomis viešojo pirkimo „BPCIS programinės įrangos priežiūros paslaugų pirkimas“, Nr. 463597, sąlygų 14.1 ir 14.2 punktų dalis, kuriose įtvirtinta galimybė tiekėjams kvalifikaciją grįsti lygiaverte programine įranga, lygiaverčiais sertifikatais ir lygiaverte patirtimi.

Kitą ieškinio dalį atmesti.

Priteisti ieškovei uždarajai akcinei bendrovei „Dekbera“ (j. a. k. 123502493) iš atsakovų Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (j. a. k. 188601311) ir Bendrojo pagalbos centro (j. a. k. 188787474) po 3623,07 Eur (tris tūkstančius šešis šimtus dvidešimt tris eurus ir 7 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose, atlyginimo.

Priteisti trečiajam asmeniui uždarajai akcinei bendrovei „InnoForce“ (j. a. k. 302676496) iš ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „Dekbera“ (j. a. k. 123502493) 557,53 Eur (penkis šimtus penkiasdešimt septynis eurus ir 53 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.“

Skirti atsakovui Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos (j. a. k. 188601311) 10 000 (dešimties tūkstančių eurų) Eur baudą (ši suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 6800).

Priteisti ieškovei uždarajai akcinei bendrovei „Dekbera“ (j. a. k. 123502493) iš atsakovų Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (j. a. k. 188601311) ir Bendrojo pagalbos centro (j. a. k. 188787474) po 714,96 Eur (septynis šimtus keturiolika eurus 96 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Priteisti trečiajam asmeniui uždarajai akcinei bendrovei „InnoForce“ (j. a. k. 302676496) iš ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „Dekbera“ (j. a. k. 123502493) 1188,72 Eur (tūkstantį šimtą aštuoniasdešimt aštuonis eurus 72 ct) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Grazina Davidonienė

Artūras Driukas

Gediminas Sagatys